

КІЛЬКІСНІ МЕТОДИ В ЕКОНОМІЦІ. ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/ves.2024.67.0.6707>

УДК 336.532

JEL F6; O3

ВПЛИВ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НА ПРОЦЕС ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕКТОРУ

Тетяна Шевчук

Львівський національний університет імені Івана Франка,
79008, м. Львів, просп. Свободи, 18,
e-mail: tetiana.shevchuk@lnu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7486-8521>

Анотація. Мета статті – визначити вплив цифрових трансформацій на процес глобалізації світового економічного сектору як рушійної сили сучасних економічних змін.

Дослідження впливу цифровізації на процес глобалізації економіки проводилося з використанням різноманітних методів, оскільки це складний і багатогранний процес, що вимагає комплексного підходу. Зокрема, було застосовано метод огляду наукової літератури, який дозволив проаналізувати наукові статті, книги, доповіді та інші джерела, що стосуються цифровізації і глобалізації економіки. Для дослідження останніх звітів, медіа-публікацій та інших джерел інформації, статистичних даних про цифровізацію та її вплив на глобальні економічні процеси проведено аналіз поточних тенденцій. Порівняльний аналіз здійснювався з метою вивчення впливу цифровізації на економіку в різних країнах та регіонах і виявлення загальних тенденцій або відмінностей. Системний аналіз дозволив розглянути взаємодію різних елементів системи цифровізації та глобалізації, вивчити комплексні взаємозв'язки та вплив на економічні процеси. Ці методи дозволили комплексно та детально дослідити вплив цифровізації на процес глобалізації економіки, забезпечуючи всебічний аналіз та науково обґрунтовані висновки.

Результати дослідження показали, що розуміння впливу цифровізації на глобальну економіку допоможе країнам та підприємствам адаптуватися до нових умов, скористатися можливостями та мінімізувати ризики, пов'язані з глобалізацією і технологічними інноваціями, а також сприяє формуванню обґрунтованих стратегій розвитку, що враховують сучасні технологічні тенденції і забезпечують стійке та інклюзивне економічне зростання.

Сформульовано висновок, щодо функціонування і розвитку світової економіки, яка сьогодні відбувається під впливом процесів глобалізації та інтеграції, веде до зростання інтенсивності обміну інформацією, прискорення руху капіталу, товарів

і людських ресурсів. Така взаємодія стала можливою, зокрема, завдяки розвитку сучасних технологій, які докорінно змінюють структуру та функціонування глобальної економіки, а саме, змінюють традиційні бізнес-моделі організацій, дозволяючи займати вигідні ніші на світових ринках. У сучасних умовах рівень цифровізації відображає конкурентоспроможність підприємств і є ключовим при розробці стратегії їх розвитку.

Ключові слова: цифрова трансформація, цифрова економіка, цифровізація, інформаційні технології, глобалізація світової економіки, світовий ринок інформаційних технологій.

Постановка проблеми. Впровадження нових інформаційних технологій у будь-яку сферу діяльності виступає чинником змін та вдосконалення. Якщо в якості такої діяльності представити світову економіку, можна простежити вплив сучасних інформаційних технологій на процес глобалізації світового економічного сектора. Глобалізація – це процес інтеграції країн і народів у різних сферах, таких як економіка, культура, політика та технології. Вона призводить до створення глобального ринку, де товари, послуги, капітал і робоча сила можуть переміщатися вільніше. Таким чином, глобалізація стала однією з найважливіших тенденцій сучасного світу, а її основою є інтеграція формування єдиного світового ринку, який потрібно регулювати економічними, політичними й маніпулятивними методами. Інформаційні технології відіграють ключову роль у процесі глобалізації, шляхом забезпечення швидкої і ефективної комунікації, обміну інформацією та обробки даних, що є критично важливим для сучасних економічних процесів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах глобалізації впровадження ІТ в економічний сектор, як засобу обміну інформацією у світовому масштабі і вдосконалення бізнес-процесів сприятиме економічному зростанню та успішній інтеграції у світовий економічний простір не тільки окремих компаній, але й цілих держав. Оскільки цифрова трансформація триває та прискорюється в більшості секторах, зокрема, бізнесу, уряду та некомерційних організацій, розвиток інформаційних технологій потребує постійного дослідження в контексті глобалізації світової економіки.

Саме тому, питання, пов'язані з розвитком світового ринку інформаційних технологій та впливом інформаційних технологій на конкурентоспроможність, економічне зростання і розвиток міжнародної торгівлі в умовах глобалізації є предметом постійних досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, таких як: А. Вікнянська, К. Сокол, А. Гулей, М. Руденко, Р. Тульчинський, К. Січкаренко, О. Попело, А. Литвин, С. Войтко, А. Вільямс, П. Друкер, О. Коваленко, Т. Сакалош, А. Литвак, В. Македон, Н. Метеленко, Є. Ніка, М. Перрі, Д. Тапскотт, М. Дауд, В. Нгуєн, Р. Ліпсі, О. Мерло.

Відомий автор багатьох праць з економіки цифрового суспільства Д. Тапскотт сформулював нову парадигму суспільства так: «Нове суспільство – це суспільство розумової праці, засноване на застосуванні людських знань до всього, що виробляється, й до того, як це виробляється. Нові ідеї є головним джерелом добробуту» [1].

Окінавська Хартія глобального інформаційного суспільства закликає використовувати інформаційні технології для створення нової економічної інфраструктури, яка дозволяє на якісно вищому рівні здійснювати обмін інформацією, сприяє розвитку підприємництва та підвищує ефективність національних економік [2].

Р. Тульчинський та М. Горбатюк аналізують вплив цифровізації на розвиток економічних систем в сучасних умовах становлення постіндустріального суспільства. З'ясовують, що цифровізація являє собою постіндустріальну економіку, яка базується на активному впровадженні інновацій та інформаційно-комунікаційних технологій в усі сфери бізнес-процесів та суспільного життя населення в цілому [3].

К. Сокол розглядає питання, пов'язані з розвитком світового ринку інформаційних технологій в умовах глобалізації, аналізує вплив інформаційних технологій на продуктивність праці, економічне зростання і розвиток міжнародної торгівлі, вказує на важливу роль інформаційних технологій у формуванні конкурентних переваг на мікро- і макрорівнях.

В. Македон досліджує особливості, провідних тенденцій і перспектив становлення цифрової економіки в сучасному глобалізованому світі. Вказує на необхідність розробки концепції формування середовища цифрової економіки, в якій інформаційні види ресурсів розглядаються як найважливіші для створення інновацій в умовах глобальної цифровізації [4].

Сутності проявів процесу цифровізації в міжнародних економічних відносинах розкрито К. Січкаренком [5].

Хоча дана тема знайшла досить широке відображення у спектрі наукових досліджень, проте залишається низка питань, які потребують подальшого вивчення.

Постановка завдання. Дослідження впливу цифровізації на глобальну економіку є важливим з кількох причин: цифровізація стимулює інновації, які є ключовими для економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності країн на світовій арені; цифрові технології покращують бізнес-процеси, знижують витрати і підвищують продуктивність, що веде до зростання прибутковості компаній; цифрові платформи дозволяють компаніям виходити на нові ринки, створюючи нові можливості для міжнародної торгівлі, вивчення цифровізації дозволяє ідентифікувати ризики, пов'язані з кібербезпекою та технологічними збоями, і розробляти стратегії їх мінімізації.

Для досягнення цілей і розкриття питання визначено такі основні *завдання дослідження*:

- 1) дослідити теоретичні та практичні особливості цифрової трансформації та глобалізації світової економіки;
- 2) виявити та виокремити ключові події та інновації, що сприяли цифровій трансформації;
- 3) визначити вплив інформаційних технологій на глобалізацію економічних процесів;
- 4) проаналізувати основні аспекти взаємодії цифрової трансформації і глобалізації економіки для забезпечення ефективності та інновацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах глобалізація визначається як процес подолання фізичних відстаней, зниження значущості економічного, соціального, політичного аспектів і заміни їх новими, які базуються на сучасних технологіях. В умовах глобалізації світової економіки значно зростає залежність національних економік від світового ринку ІТ. Це постерігається в таких галузях, як:

- 1) електронна комерція, в якій ІТ значно змінили спосіб ведення бізнесу, дозволяючи компаніям продавати товари та послуги через Інтернет, що збільшило доступ до глобальних ринків для малих і середніх підприємств;
- 2) аутсорсинг та офшоринг, де завдяки ІТ компанії можуть переносити частину своїх операцій в інші країни, що знижує витрати і підвищує ефективність;
- 3) цифрові платформи такі як Uber, Airbnb, Amazon створюють нові бізнес-моделі і змінюють традиційні сектори економіки;
- 4) фінансові технології (FinTech) завдяки ІТ трансформують фінансовий сектор, пропонуючи нові послуги, такі як онлайн-банкінг, мобільні платежі, криптовалюти і блокчейн-технології;
- 5) інновації та розвиток, застосовуючи ІТ, сприяють науково-технічному прогресу і впровадженню інновацій, що є важливими драйверами економічного зростання.

Сам термін «цифрова трансформація» означає інтеграцію цифрових технологій в бізнес-процеси і послуги з метою підвищення продуктивності, ефективності та стійкості. Зростання цифрової трансформації зумовлене декількома факторами, серед яких – пандемія COVID-19, а також попит клієнтів і потреба бути на одному рівні з конкурентами. Адже, використання технологій для цифрової трансформації робить організації більш гнучкими у реагуванні на мінливість ринків та впровадженні інновацій, тим самим підвищуючи їх стійкість. Цифрова трансформація та глобалізація економіки взаємодіють, створюючи нові можливості для ефективності та інновацій, водночас висуваючи вимоги до керування ризиками та безпекою. Виходячи з цього, компанії та уряди повинні адаптувати свої стратегії, щоб використовувати переваги цього нового економічного контексту, враховуючи основні аспекти цієї взаємодії, а саме:

- 1) цифрова трансформація полегшує доступ до світових ринків для підприємств будь-якого розміру. Електронна комерція, цифрові платформи та інші інструменти забезпечують можливість глобальної торгівлі;
- 2) цифрові технології дозволяють використовувати інтегровані системи та аналітику для оптимізації внутрішніх бізнес-процесів та прийняття більш обдуманих рішень, а глобальні корпорації використовують технології, такі як Інтернет речей та штучний інтелект, для автоматизації виробництва, що підвищує продуктивність та знижує витрати;
- 3) сучасні технології забезпечують збір та аналіз великих обсягів даних з різних джерел, надаючи компаніям нові інсайти та можливості для розуміння глобальних трендів; за допомогою аналітики та інтелектуального аналізу даних, компанії можуть надавати персоналізовані послуги та товари своїм клієнтам на глобальному рівні;
- 4) цифровізація сприяє виникненню та розвитку стартапів у будь-якому регіоні світу, а глобальні корпорації активно використовують цифрові технології для внутрішньої реформи та стимулювання інновацій;
- 5) глобалізація збільшує ризики кібербезпеки, а цифрова трансформація ставить завдання забезпечити надійний захист від кіберзагроз у глобальному

масштабі. Під час цифрової трансформації важливо забезпечити ефективний захист даних від несанкціонованого доступу та втрат.

Отже, у сучасному цифровому середовищі, що швидко розвивається, трансформація більше не є розкішшю, а необхідністю для бізнесу, щоб підвищити свою глобальну конкурентоспроможність. А відтак, інтеграція в світовий ІТ-ринок дозволить компаніям розширювати свої можливості, виходити на нові ринки та залучати іноземні інвестиції. Більшість компаній та урядів впроваджують цифрові технології для оптимізації бізнес-процесів, підвищення ефективності та покращення обслуговування клієнтів, зниження витрат та підвищення ефективності управління ресурсами. Витрати на цифрову трансформацію у 2022 році досягнули 1,6 трильйона доларів США. Очікується, що до 2026 року глобальні витрати на цифрову трансформацію досягнуть 3,4 трильйона доларів США [6].

Щодо глобалізації то вона, з одного боку, спричиняє зміни в технологічній структурі національних економік, а з іншого — є результатом переходу від традиційної економіки до економіки, заснованої на знаннях. Мова йде про цифрову економіку, яка передбачає використання інформаційно-комунікаційних (ІКТ) та інших цифрових технологій, нових бізнес-процесів, які забезпечують конкурентоспроможність компаній на світовому ринку. На даний момент цифрова економіка міцно утвердилася як головний двигун глобального зростання. Виходячи з цього, розглянемо як цифрові технології впливають на економічні показники України.

По-перше, цифрова економіка може стати фактором стійкості економіки та надійним джерелом податкових надходжень, оскільки вона менше залежна від фізичних активів, ніж промисловість чи сільське господарство. Стійкість цифрового сектору найбільш помітна в кризових умовах. Після початку повномасштабного вторгнення українська ІТ-галузь стала однією з найстабільніших сфер економіки, обсяг експорту якої виріс у 2022 році.

По-друге, цифровізація кардинально змінює традиційні галузі й сектори. Відбувається зміна класичних бізнес-моделей, аналогові процеси та операції перетікають в Інтернет, з'являється можливість формувати персональні пропозиції для кожного окремого клієнта. Автоматизація та роботизація мінімізують потреби в людському ресурсі, стрімко підвищуються ефективність і продуктивність праці. Щодо України, то кардинальні зміни відбуваються й у тих галузях, які вважаються базовими для української економіки, — металургії, видобутку нафти й газу, енергетиці, АПК тощо.

По-третє, цифровізація сприяє виникненню нових секторів, сегментів, професій. За оцінками Українського Інституту Майбутнього у 2030 р., до 60% доданої вартості в Україні буде створено в нових високотехнологічних секторах економіки: робототехніка, біоінженерія, 3D-принтинг, наномедицина тощо [7].

Основними факторами, що сприяють розвитку цифрової економіки, є високорозвинена сфера ІКТ, потужні освітні інституції та конкурентоспроможні інновації. Галузь технологій і телекомунікацій — це динамічний сектор, що швидко розвивається і трансформує спосіб доступу до інформації та обміну нею. Основними трансформаційними технологіями, які широко застосовуються у багатьох галузях

економіки і дедалі більше впливають на бізнес-процеси вважаються штучний інтелект (ШІ), блокчейн, Інтернет речей і 5G, великі дані та хмарні технології.

Неабиякий вплив на глобалізацію світової економіки мають хмарні технології, сприяючи взаємодії та обміну ресурсами на глобальному рівні, зокрема у таких сферах, як: міжнародна взаємодія та комунікації, що проявляється зменшенням географічних обмежень (можливість компаній взаємодіяти та спілкуватися в реальному часі, незалежно від географічного розташування); глобальний доступ до ресурсів (можливість підприємств отримувати доступу до обчислювальних ресурсів, зберігання даних та програмного забезпечення в будь-якому місці, де є Інтернет); міжнародний бізнес та електронна комерція (підприємства легко розширюють свою присутність на глобальних ринках, запускаючи продукти та послуги он-лайн); глобальна конкурентоспроможність (хмарні технології надають доступ до передових технологій та інновацій, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності компаній); гнучкість та швидкість (можливість бізнесу швидко реагувати на зміни в умовах ринку, можливість швидкого впровадження нових технологій та оновлення, щоб відповідати вимогам глобального ринку; безпека та захист даних (хмарні технології дозволяють компаніям ефективно управляти ризиками та забезпечити відповідність міжнародним стандартам і законодавству). Оптимізація існуючого використання хмар (економія коштів) у 2023 році була пріоритетом хмарних ініціатив для 55% респондентів, а перенесення більшої кількості робочих навантажень у хмару вказує на постійне прагнення організацій використовувати хмарні сервіси в майбутньому [6].

Вплив блокчейн-технології на глобалізацію економіки відбувається шляхом забезпечення нових можливостей покращення ефективності та безпеки бізнес-процесів з врахуванням таких ключових аспектів, як:

- a) глобальні фінансові транзакції – це швидкі та безпечні перекази (без посередництва банків чи інших фінансових установ) з меншими витратами на обробку в порівнянні з традиційними системами;
- b) глобальна логістика та ланцюг постачання – блокчейн може допомагати відстежувати походження товарів та забезпечити їх автентифікацію; смарт-контракти в блокчейні можуть автоматизувати обробку документів та регулювати угоди в ланцюгах постачання;
- c) глобальний ринок нерухомості – це безпека та недоторканість даних про власність. Системи, побудовані на блокчейні, можуть допомагати уникнути шахрайства та підробок у сфері нерухомості;
- d) глобальна торгівля та угоди – блокчейн може вдосконалювати та автоматизувати процеси укладання угод та міжнародної торгівлі, зменшуючи ризики та вартість операцій, а розподілені фінансові системи (наприклад, децентралізовані фінансові послуги на блокчейні) можуть робити фінансування бізнесів більш доступним для глобальних учасників;
- e) глобальне голосування та демократія – використання блокчейну може підвищити безпеку та достовірність глобальних виборів та голосувань, а також підтримувати нові форми громадської участі і прийняття рішення.

Щодо 5G технологій, то розгортання цих мереж здійснюється для забезпечення високошвидкісного та стійкого зв'язку, що стимулює розвиток нових сервісів та додатків, таких як розширена реальність (AR) та віртуальна реальність (VR).

Основою цифрової трансформації є технології ШІ, темпи впровадження яких значно відрізняються в різних секторах бізнесу. Лідером з високим рівнем впровадження в розробку продуктів і послуг є сектор технологій і телекомунікацій, що не можна сказати про фінансову сферу з надання послуг. На основі впровадження штучного інтелекту і машинного навчання стає можливим прийняття інтелектуальних рішень керівниками установ та покращення послуг для клієнтів шляхом персоналізації та автоматизованих чат-ботів. Проте складнощі, пов'язані з впровадженням штучного інтелекту, створюють проблеми для невеликих організацій з обмеженим бюджетом.

Ключову роль у глобалізації світової економіки відіграє Інтернет речей (IoT), сприяючи зближенню ринків, оптимізації процесів та створенню нових можливостей для бізнесу шляхом покращення ланцюгів постачання, адже IoT дозволяє в реальному часі відстежувати переміщення товарів та сировини у всьому світі, забезпечуючи точність та ефективність у управлінні ланцюгами постачання.

Проте, головним ефектом цифровізації є зміна ланцюжків створення доданої вартості. Це означає, що технології та цифровізація витісняють людину зі звичних для неї економічних процесів, сфери обслуговування, розваг, торгівлі, освіти й навіть медицини. Таким чином, цифрова економіка – це не окремий сектор ВВП, як, наприклад, індустрія ІКТ або промисловість, це платформа, яка пронизує всі сектори економіки, кардинально змінює їх, змінює саму структуру економіки, створює нові сегменти і навіть галузі. За прогнозами, у найближче десятиліття приблизно 70% створюваної вартості буде базуватися на цифрових продуктах. Для прикладу, у 2018 році сума світового ВВП, яка припадала на цифровізовані підприємства, становила 13,5 трлн доларів США, а вже у 2023 році цей показник становив 53,3 трлн доларів США (тобто майже вчетверо більше), що становить більше половини номінального світового ВВП.

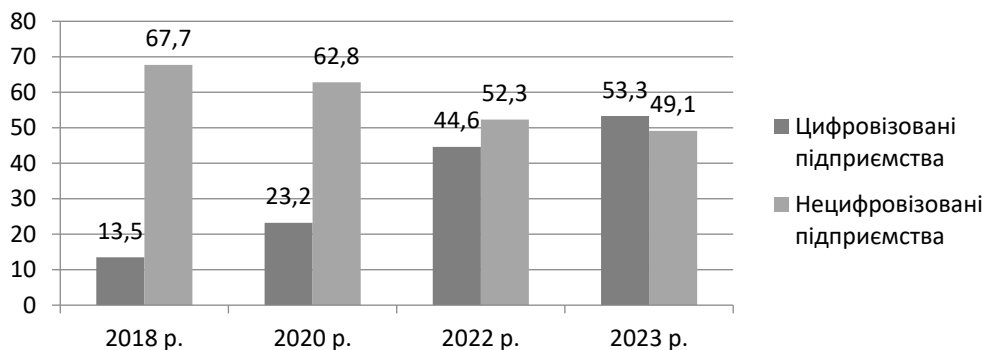

Рис. 1. Цифровізовані підприємства у світовому ВВП, трлн. дол.
Джерело: [8].

Таким чином, вплив цифровізації визначається доданою вартістю, яку вона створює для кожної галузі економіки або сфери життя на макроекономічному рівні, або для конкретного продукту чи послуги – на мікрорівні.

Сьогодні в багатьох країнах галузь інформаційних технологій швидко розвивається, стаючи основою сталого економічного зростання та значущого внеску в їх ВВП. Глобальні витрати на інформаційні технології (ІТ) та пристрої, включаючи ПК, планшети, мобільні телефони, принтери, а також системи центрів обробки даних, корпоративне програмне забезпечення та комунікаційні послуги у 2023 році досягли 4,7 трильйона доларів США. Очікується, що до кінця 2024 року витрати на ІТ зростуть до приголомшливих 5,1 трильйонів доларів у всьому світі [6].

Що стосується України, то за результатами 2022 року галузь інформаційно-комунікаційних технологій забезпечила валютні надходження до економіки держави у розмірі 7,35 млрд. доларів або 4,5% ВВП (рис. 2). За підсумками 2023 року експорт українських ІТ-послуг скоротився на 8,4% – до \$6,7 млрд. в порівнянні з рекордом у 2022 році. Кількість компаній та підприємств в Україні, що надають цифрові послуги, становить близько 8,2 тисячі.

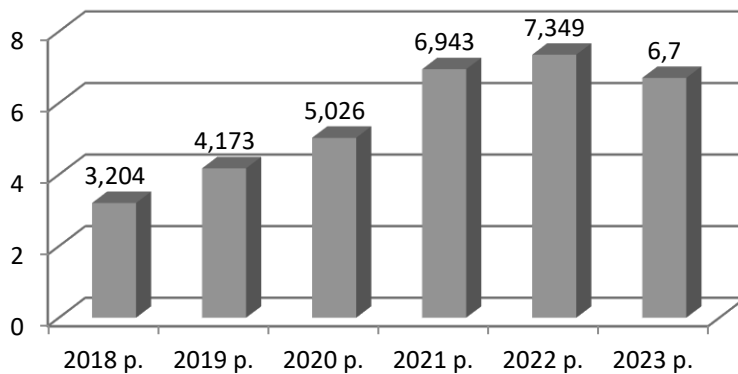

Рис. 2. Динаміка експорту ІТ-галузі млрд. дол.
Джерело: [9].

Наголосимо, що ІТ-сфера в умовах війни залишається основним експортером послуг. Кількість ІТ-фахівців в Україні за перший рік повномасштабної війни зростала: їх кількість, зареєстрованих як ФОП, збільшилася на 31 793 особи, або на 13%. За темпами зростання кількості ІТ-працівників 2022 рік не відрізнявся від попереднього: у 2021-му кількість ФОП в ІТ теж зросла на 13%. У 2023 році загальна кількість фахівців у 50 найбільших ІТ-компаніях України скоротилася на 10 656 людей, або ж на 11,5% і станом на січень 2024 р. становила 81 750 осіб. За друге півріччя їх кількість скоротилася на 4600 осіб, або на 5,3%. Основними країнами-партнерами для експорту ІТ-послуг наразі залишаються США, Велика Британія, Мальта, Ізраїль та Кіпр. Щодо перспектив

українського ІТ, то загальна експортна виручка усіх послуг України у лютому цього року склала близько \$1,4 млрд., що на \$31 млн. або ж 2% більше порівняно із січнем. Частка ІТ у ВВП України складає 4,9%, а внесок ІТ-галузі до валової доданої вартості (ВДВ) сягає \$5,5 млрд. Для порівняння приведемо відповідні показники в Індії – 2,8%, в Чехії – 1,8%, в Польщі – 1,8%, в Бразилії – 0,2% [10].

У найближчі роки країни, що слідують «цифровому імперативу» зіштовхнуться з низкою викликів, зокрема:

- а) з негативними зовнішніми ефектами технологій, адже надмірна залежність від ІТ може призвести до вразливості економічних систем перед технічними збоями;
- б) з нерівністю в багатстві та доходах, тому що не всі країни і регіони мають рівний доступ до ІТ, що може призвести до посилення економічної нерівності;
- в) з кібербезпекою, оскільки з розвитком ІТ зростає ризик кібератак і витоку даних, що може мати серйозні економічні наслідки.

У теперішній час кібербезпека стає все більше актуальною в глобальному світі, оскільки зростає кількість та складність кіберзагроз. Сьогодні кібератаки шкодять не лише фізичним та юридичним особам, але й державам. Щорічно у світі проводяться сотні заходів різних рівнів щодо обговорення актуальних проблем кібербезпеки. В літературних словниках постійно з'являються нові визначення: кіберрозвідка, кібертероризм, кібершпигунство, кіберпростір, об'єкт критичної інфраструктури тощо. Сама ж кібербезпека та боротьба з кіберзлочинністю останнім часом – це одні з найбільш важливих питань, які потребують глибокого аналізу, розробок та впровадження високотехнологічних рішень з метою запобігання та викриття кіберзагроз.

Одночасно існує велика кількість наукових робіт, які демонструють вплив цифрових технологій на нерівність доходів. М. Дауд та ін. (2020) досліджував зв'язок між фінансовим розвитком, спричиненим технологіями, і нерівністю доходів та дійшов висновку, що в 54 країнах проаналізованих у 2010–2015 рр. розрив у доходах збільшився [11]. Водночас, В. Нгуєн також зміг продемонструвати, що цифровізація зменшує розрив у розвинутих економіках і збільшує його в країнах з економіками, що розвиваються [12]. Виходить, що країни, що розвиваються, повинні платити початкову вартість нерівності цифрової трансформації, перш, ніж вони почнуть відчувати її соціальні вигоди, які з'являються поступово.

Отже, виходячи з вищевикладеного, можна сформулювати *таку наукову новизну результатів дослідження* – узагальнено ключові аспекти взаємодії цифрової трансформації і глобалізації економіки для досягнення ефективності та сприяння інноваціям; знайшли подальший розвиток теоретичні положення про важливість та необхідність подальшого впровадження підприємствами цифрових трансформацій для оптимізації бізнес-процесів, підвищення ефективності управління ресурсами та глобальною конкурентоспроможністю.

Висновки та перспективи подальших досліджень. За результатами дослідження можна зробити висновок, що зв'язок між рівнем розвитку інформаційних технологій (ІТ) та економічним розвитком країн є важливою і взаємодіючою динамікою, яка може впливати на багато аспектів суспільства, а саме:

- 1) розвинені країни зазвичай інвестують в інформаційні технології для підвищення ефективності та продуктивності в різних галузях. Використання сучасних технологій може призводити до інноваційних рішень та оптимізації бізнес-процесів;
- 2) країни з розвинутою ІТ-інфраструктурою можуть легше взаємодіяти на міжнародному рівні. Це сприяє розвитку міжнародної торгівлі, комунікації та залученню іноземних інвестицій, що покращує конкурентоспроможність;
- 3) інформаційні технології створюють нові можливості для бізнесу, розвиваючи цифрові платформи, електронну комерцію та інші інноваційні форми взаємодії;
- 4) розвиток ІТ може стимулювати зростання людського капіталу через навчання та розвиток в галузі технологій;
- 5) інформаційні технології можуть поліпшити якість життя громадян, надаючи доступ до освіти, охорони здоров'я та інших важливих послуг;
- 6) впровадження ІТ може сприяти інклюзивному економічному росту, дозволяючи менш розвиненим регіонам та групам населення залучати до себе інвестиції та розвиватися.

В контексті глобалізації світової економіки подальшого і постійного дослідження потребує світовий ринок інформаційних технологій, який належить до ринків, що найбільш динамічно розвиваються не тільки в кількісному вимірі, але і в якісному.

Подальших досліджень також вимагають питання, які пов'язані із виокремленням недоліків цифровізації таких як: цифровий розрив, проблеми з приватністю та безпекою даних, які можуть виникнути разом із зростанням рівня розвитку інформаційних технологій. Основою таких досліджень є аналіз збалансованості вигоди і викликів для досягнення стійкого інформаційного та економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Тапскотт Д. Електронно-цифрове суспільство: плюси і мінуси епохи мережевого інтелекту / пер. з англ. І. Дубинського. Київ : INT Прес, 1999. 432 с.
2. Савенкова Л. В. Окінавська Хартія глобального інформаційного суспільства. URL: <http://www.e-ukraine.biz/ukraine7.html> (дата звернення: 17.10.2024).
3. Тульчинський Р. В., Горбатюк М. Р. Вплив цифровізації на розвиток економічних систем в умовах глобалізації. *Економічна синергія*. 2023. № 1. С. 57–65. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-1-5>.
4. Македон В. В., Чабаненко А. В. Факторні складові цифровізації глобальної економіки та макроекономічних систем країн світу. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. DOI: 10.32702/2307-2105-2022.1.11.
5. Січкаренко К. О. Цифровізація як фактор змін у міжнародних економічних відносинах. *Приазовський економічний вісник*. 2018. Вип. 3(08). С. 30–34. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/3_08_uk/8.pdf (дата звернення: 19.10.2024).
6. Цифрова трансформація – статистика та факти. URL: <https://www.statista.com/topics/6778/digital-transformation/#topicOverview> (дата звернення: 19.10.2024).
7. Амелін А. Україна 2030 р. – країна з розвинутою цифровою економікою URL: <https://>

- hvylya.net/uk/special-projects/177938-ukraina-2030e-kraina-z-rozvinutoju-cifrovoju-ekonomikoju (дата звернення: 17.06.2024).
8. Круп'яник А. Цифрова економіка України: основні фактори розвитку. URL: <https://voxukraine.org/tsyfrova-ekonomika-ukrayiny-osnovni-factory-rozvytku> (дата звернення: 04.10.2024).
 9. Тарасовський Ю. Річний обсяг ІТ-експорту України у лютому скоротився на 5,3%. URL: <https://forbes.ua/news/richniy-obsyag-it-eksportu-ukraini-u-lyutomu-skorotivsyana-53-29032024-20228> (дата звернення: 04.10.2024).
 10. Даниленко Ю. ІТ в економіці України. URL: <https://speka.media/it-v-ekonomici-ukrayini-yak-minyalasya-iogo-castka-vpliv-ta-trendi-rinku-za-roki-nezaleznosti-plrw0p> (дата звернення: 04.10.2024).
 11. Daud, M. Siti Nurazira et al. Financialization, digital technology and income inequality. *Applied Economics Letters*. 28 (2020). P. 1339–1343.
 12. Nguyen, V. Does Digitalization Widen Income Inequality? A Comparative Assessment for Advanced and Developing Economies. *South East European Journal of Economics and Business*. 17 (2022). P. 154–171.

References

1. Tapscott, D. (1999) Elektronno-tsyfrove suspil'stvo: plyusy i minusy epokhy merezhevoho intelektu [Electronic-digital society: pros and cons of the era of network intelligence]. (I. Dubinsky, Trans.). Kyiv: INT Press [in Ukrainian].
2. Savenkova, L.V. (2008) Okinavs'ka Khartiya hlobal'noho informatsiynoho suspil'stva [Okinawa Charter for a Global Information Society]. URL: <http://www.e-ukraine.biz/ukraine7.html> [in Ukrainian].
3. Tulchynsky, R.V. & Horbatiuk, M.R. (2023) Vplyv tsyvrovizatsiyi na rozvytok ekonomichnykh system v umovakh hlobalizatsiyi [The impact of digitalization on the development of economic systems in the context of globalization]. *Economic Synergy*, (1), 57–65. DOI: <https://doi.org/10.53920/ES-2023-1-5> [in Ukrainian].
4. Makedon, V. & Chabanenko, A. (2022) Faktorni skladovi tsyvrovizatsiyi hlobal'noyi ekonomiky ta makroekonomichnykh system krayin svitu [Factor components of digitalization of the global economy and macroeconomic systems of countries]. *Efektivna ekonomika*. vol. 1, (Accessed 17 October 2024). DOI: 10.32702/2307-2105-2022.1.11 [in Ukrainian].
5. Sichkarenko, K. O. (2018) Tsyvrovizatsiya yak faktor zmin u mizhnarodnykh ekonomichnykh vidnosynakh [Digitalization as a factor of change in international economic relations]. *Azov Economic Bulletin*, 3(08), 30-34. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/3_08_uk/8.pdf [in Ukrainian].
6. Tsyfrova transformatsiya – statystyka ta fakty [Digital transformation – statistics and facts]. URL: <https://www.statista.com/topics/6778/digital-transformation/#topicOverview> [in Ukrainian].
7. Amelin, A. (2019) Ukrayina 2030 r. – krayina z rozvynutoyu tsyvrovoyu ekonomikoyu [Ukraine 2030 – a country with a developed digital economy]. URL: <https://hvylya.net/uk/special-projects/177938-ukraina-2030e-kraina-z-rozvinutoju-cifrovoju-ekonomikoju> [in Ukrainian].
8. Krup'yanyk, A. (2023) Tsyfrova ekonomika Ukrayiny: osnovni factory rozvytku [Digital economy of Ukraine: main factors of development]. URL: <https://voxukraine.org/tsyfrova-ekonomika-ukrayiny-osnovni-factory-rozvytku> [in Ukrainian].

9. Tarasovskyi, Y. (2024) Richnyy obsyag IT-eksportu Ukrainy u lyutomu skorotyvsha na 5,3% [Annual volume of IT exports of Ukraine in February decreased by 5.3%]. URL: <https://forbes.ua/news/richnyy-obsyag-it-eksportu-ukraini-u-lyutomu-skorotivsya-na-53-29032024-20228> [in Ukrainian].
10. Danylenko, Yu. (2023) IT v ekonomitsi Ukrainy [IT in the Economy of Ukraine]. URL: <https://speka.media/it-v-ekonomitsi-ukrayini-yak-minyalasya-iogo-castka-vpliv-ta-trendi-rinku-za-roki-nezaleznosti-plrw0p> [in Ukrainian].
11. Daud, M. (2020). Siti Nurazira et al. Financialization, digital technology and income inequality. *Applied Economics Letters*, 28, 1339–1343.
12. Nguyen, V. (2022) Does Digitalization Widen Income Inequality? A Comparative Assessment for Advanced and Developing Economies. *South East European Journal of Economics and Business*, 17, 154–171.

THE IMPACT OF DIGITAL TRANSFORMATION ON THE GLOBALIZATION PROCESS OF THE GLOBAL ECONOMIC SECTOR

Tetyana Shevchuk

*Ivan Franko National University of Lviv,
18 Svobody Ave., Lviv, 79008,*

e-mail: tetiana.shevchuk@lnu.edu.ua; ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7486-8521>

Abstract. Information technology plays a key role in the globalization process by enabling rapid and efficient communication, information exchange, and data processing, which are critically important for modern economic processes.

The article examines the theoretical and practical features of digital transformation and globalization of the global economy; identifies and highlights the key events and innovations that have driven digital transformation; explores the impact of information technology on the globalization of economic processes; analyzes the main aspects of the interaction between digital transformation and economic globalization to ensure efficiency and innovation.

The research results revealed that understanding the impact of digitalization on the global economy can help countries and businesses adapt to new conditions, seize opportunities, and minimize risks associated with globalization and technological innovations. It also contributes to the development of well-founded growth strategies that consider modern technological trends and ensure sustainable and inclusive economic development.

A conclusion has been formulated regarding the functioning and development of the global economy, which today is influenced by the processes of globalization and integration. These processes lead to an increase in the intensity of information exchange, the acceleration of capital flows, goods, and human resources. Such interaction has become possible largely due to the development of modern technologies, which fundamentally transform the structure and functioning of the global economy, specifically by altering traditional business models of organizations, enabling them to occupy advantageous niches in global markets. In contemporary conditions, the level of digitalization reflects the competitiveness of enterprises and is a key factor in developing their growth strategies.

Keywords: digital transformation, digital economy, digitalization, information technology, globalization of the global economy, global information technology market.

Стаття надійшла до редакції 30.10.2024

Прийнята до друку 29.01.2025